

חזקו ויאמץ לבבכם

שיעורו השבועי של מרן הגאון הרב צמח מאזוז שליט"א

השיעור משודר מידי שבוע בערוץ "קול ברמה" ביום ראשון בשעה 20:00 נמסר ביום ראשון כ"א אלול תשפ"ה

הדרך לזכות להכתב לשנה טובה

מה היה חשוב למשה רבנו ביומו האחרון, ומדוע לא התחיל בדבריו עד שכולם באו? | מה משמעות לשון 'טף' ומדוע הגרים היו כ"כ חשובים? | מדוע שמואל הנביא הלך למשה רבנו | ומה ה'פרוטקציה' המיוחדת שיש רק לעם ישראל | מדוע נקראים ימים אלו 'ימים נוראים', וגם: עצה מעשית - איך זוכים בדין

הילדים - העתיד של האומה כולה

אבל צריך להבין, אחרי שהפסוק כבר מסיים ואומר "כל איש ישראל", הרי כאן כלל והזכיר את כולם, למה הפסוק השני פותח מחדש ושוב ממשיך ומפרט: "טפכם, נשיכם...!!" הרי כולם כלולים בפסוק הראשון, מה בא הפסוק השני עוד להוסיף?

מסבירים המפרשים. משה רבנו שואל: כולם נמצאים כאן? אמרו לו: כן, כולם. משה רבנו מרים את העיניים ושואל: איפה הילדים? איפה הקטנים? איפה הנשים? אמרתם שכולם כאן. אמרו לו: הנשים והילדים לא צריכים... משה רבנו ידע שהעתיד של עם ישראל אלו הילדים, לכן משה רבנו אמר: אני לא אוכל להתחיל לפני שעם ישראל יביאו את כל הילדים שלהם. משה רבנו לא רצה להתחיל את דברי המוסר שלו, את דברי הברית שלו, אלא עד שבאו "טפכם נשיכם" (ואפילו הקדים את הילדים). אומרים המפרשים, 'טף' - פירושו הילדים הכי קטנטנים. תינוקות. 'טף' מלשון 'טינוף', אפילו ילדים קטנים שמלכלכים את עצמם, אפילו תינוקות עם חיתולים וטיטולים... כולם צריכים לבוא ולשמוע. אצל משה רבנו גם התינוקות האלו הם בראש ובראשונה, רק כשהם הגיעו הוא התחיל במעמד.

ולא רק הילדים, אלא גם הנשים, כי הבית הוא עומד ומבוסס על האשה. מי שזכה לאשה טובה - זכה והבטיח לעצמו המשך דורות ישרים טובים. ומי שלא זכה, מסכן. האשה יש לה כח אדיר לבנות בית טוב, יכולה לעזור לבעלה לעלות ולהתעלות בתורה ויראת שמים. יש בידה כח עצום לסייע ולעזור לילדים שיתקדמו ביראת שמים. לכן משה רבנו שאל איפה הילדים ואיפה הנשים. עמד על כך ולא רצה

לקשור לעד - ה' אחד!

ברשות מורי ורבותי, נאמר כמה מילים שנתחזק בהם לקראת 'ראש השנה' - הבא עלינו לחיים טובים ולשלום.

ארבעים שנה היה משה רבנו עובד עם עם ישראל, וכידוע לא היו לו חיים קלים, אבל הוא עבד כל כך קשה, כדי להחדיר ולהכניס בליבותיהם של עם ישראל את אלוהותו יתברך. שיאמינו כי 'ה' אחד ושמו אחד".

בימיו האחרונים, ביקש משה רבנו, לקשור את עם ישראל להקב"ה, ואת הקב"ה לעם ישראל - בקשר חזק ואמץ. הפרשה הזאת, "אתם ניצבים היום כולכם" (דברים כ"ט, ט'), כותב רש"י, זה היה ביום האחרון של משה רבנו, בגיל מאה ועשרים שנה.

משה רבנו באחרית ימיו, אחרי ארבעים שנה שהוא מלווה ומנהיג את עם ישראל, והוא יודע שזה לא היה קל לעבוד איתם, הוא רוצה לסגור ולקשור את העבודה של ארבעים שנה. להעמיד את עם ישראל לכרות ברית עם הקב"ה שהם מתחייבים שלא להחליף את הקב"ה בשום עבודה זרה ח"ו. "ה' אחד ושמו אחד". ורצה בזה - כביכול - גם לחייב את הצד השני הקב"ה, שלא יחליף את עם ישראל בשום אומה. עם ישראל שייכים להקב"ה, והקב"ה שייך לעם ישראל. ולכן, ביקש מעם ישראל כולם, לבוא ולעמוד: "אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם, רְאֵשֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם זַקְנֵיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם, כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל. טַפְכֶּם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּ מִחֲנֶיךָ מִחֻטֹּב עַד רָע יֵאָבֵד מִיָּמֶיךָ" (שם ט' - י').

זו הברית שכרת משה רבנו בסוף ימיו. הביא את עם ישראל אל הקב"ה וכתר ביניהם ברית עולם. "לְעִבְרְךָ בְּבְרִית ה' אֱלֹהֶיךָ וּבְאַלְתּוֹ" (שם י"א).

העלון מוקדש לעילוי נשמת
מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

להתחיל, עד
שיבואו כולם, אפילו
תינוקות קטנים.

אצל הקב"ה - כולם באותה רמה!

והנה בעוד משה רבנו מסתכל בעם הגדול הזה
שעמדו מולו, הוא רואה שלא רק הנשים והילדים
היו חסרים, אלא ממשיך משה רבנו ואומר: "וגרך
אשר בקרב מחניך". גם ה'גרים' נצרכים פה. גם עליהם
משה לא רצה לפסוח ולוותר.

מי לנו גדול מרבי עקיבא, שכאשר נחלק בהלכה עם תנא
אחר, הלכה כמו רבי עקיבא, כמו שאומרים חז"ל במסכת
עירובין (דף מ"ו ע"ב) "הלכה כרבי עקיבא מחבירו". ויש
אומרים שגם במקום שנחלק עם רבי אליעזר רבו, הלכה
כרבי עקיבא מרבו (עי' כתובות דף פ"ד ע"ב). לכן משה רבנו
לא מוכן לוותר גם על הגרים. רבי עקיבא בן גרים היה, ומה
יצא ממנו? אין לנו כמעט סוגיה שאין בה את שמו של רבי
עקיבא. כל התורה כולה נמסרה לנו ע"י חמשה תלמידים
של רבי עקיבא. ורבי עקיבא הרי בעל תשובה, רק בגיל
ארבעים שנה הוא התחיל ללמוד אל"ף ב"ת.

לכן משה רבנו חיכה עד שיבואו כולם. אין אצל הקב"ה גדול
או קטן. אצל הקב"ה כולם באותה רמה. מהיהודי הגדול
ביותר עד היהודי הקטן ביותר - כולם כאחד.

כבקרת רועה עדרו

אבל רבותינו אומרים, הפרשה הזאת - "אתם ניצבים היום
כולכם" - מסמלת לנו את יום ראש השנה. את הפרשה הזאת
קוראים תמיד בשבת שלפני ראש השנה. ביום ראש השנה
כולנו עומדים לפני הקב"ה, כולנו עומדים לדין. אין אחד
שיוכל להגיד אני יוצא מן הכלל, כולם 'ניצבים' למשפט,
'לפני ה' אלוהיכם' - כולכם לפני הקב"ה.

המשנה במסכת ראש השנה (דף ט"ז ע"א) אומרת, "כל באי
עולם עומדים לפניו כבני מרון", הסבירו רבותינו (שם דף
י"ח ע"א) "הכא תרגימו, כבני אמרנא" - כאן בבבל הסבירו
זאת, כבני צאן. יש הלכה שצריכים להפריש מעשר בהמה.
איך עושים? האם האדם יכול לומר, אני אבחר לי את
הבהמות הכי טובות, בינוניות, חלשות? ההלכה כך: מכניסים
את כל אותם הבהמות שנוולו באותה השנה לתוך אולם
גדול, ועושים פתח קטן שיכול לצאת ממנו רק כבש אחד,
והכבשים יוצאים כבש כבש, ובעל הבית סופר: אחד, שתיים,
שלוש, ארבע, חמש, שש, שבע, שמונה, תשע, והעשירי -
צובעים אותו על הגב. הוא מסומן. העשירי יהיה קודש לה',
כמו שאומר הפסוק "כל אשר יעבור תחת השבט, העשירי
יהיה קודש לה' " (ויקרא כ"ז, ל"ב).

מה הנמשל? כמו שכאשר יוצאים הכבשים לא יכולים לצאת
שניים ביחד, יש פתח קטן שרק כבש אחד בלבד יכול לצאת
בו, כך אותו דבר גם כן ביום ראש השנה. לא יחשוב האדם,
יש בעולם שמונה מיליארד בני אדם, יש אפשרות להתחמק
מן הדין. לא! אין אפשרות להתחמק. כמו הכבשים שיוצאים
דרך הפתח הזה אחד אחד ואף אחד לא יכול לברוח, כך אף
אחד לא יכול להתחמק מהדין.

לכאורה, אין זה יכול להיות שבמשך שלוש שעות הקב"ה דן
את כל העולם (עי' דף ד' ע"ב)? זו שאלה בגלל שאנחנו
חושבים שהכוחות של הקב"ה הם כמו הכוחות שלנו. אנחנו
בני אדם מוגבלים, אבל הכוחות של הקב"ה הרבה מאד מעל
ומעבר. עד אין סוף. הקב"ה יכול לדון שמונה מיליארד בני אדם

ואפילו
יותר, בתוך שניה
אחת, ולדעת על כל אחד
ואחד את כל המעשים שלו
וכל המחשבות שלו, וכל מה שפעל
במשך השנה. אצל הקב"ה אין גבול
ומידה.

לא בחינם הימים הללו נקראים 'ימים נוראים'

מי שמתבונן במשמעות של יום ראש השנה, באמת
זה יום לא פשוט, זה יום המשפט. וכמו שאומרים
בתפלה "המלך המשפט", "המלך הקדוש". כל אדם
שמעט מתבונן, דואג ושואל את עצמו איך נוכל לסדר
לעצמנו שנה טובה?

לא נשכח מה שקרה שבוע שעבר. יהודים צדיקים עומדים
בתחנת האוטובוס [בצומת רמות בירושלים], ופתאום
בא מחבל ימח שמו וזכרו, והרג מהם שישה, וכמה עשרות
פצועים - ה' ישלח להם רפואה שלמה. יש חושבים שזו
תוצאה של מה שישראל הפציצה בתימן, ומה שישראל
הפציצה בדמשק... אבל זה לא נכון, הכל היה כתוב ורשום
ונחתם בראש השנה וביום הכיפורים של שנת תשפ"ה. לכל
אחד כתוב התאריך שלו. מתי יתקיים אותו האירוע.

ובאמת, לא בחינם הימים האלה נקראים 'ימים נוראים'. ימים
שקובעים את כל השנה הבאה. זה מפחיד!

כששמואל הנביא פחד מיום הדין

יש בנביא, בספר שמואל (א', פרק כ"ח), את הסיפור על שאל
המלך במלחמה האחרונה שלו שהוא נפל ביד הפלישתים.
לפני שהוא יצא למלחמה הוא חיפש לדעת ולברר מה עומד
להיות ולצאת מהמלחמה הזאת. כאשר לא מצא תשובה
מאף אחד, לא מהאורים ותומים ולא מהנביאים, הלך ל'בעלת
אוב'. (מעלים נפטר שאתה רוצה, ונותנים לך לדבר איתו).

שאל המלך התחפש, החליף את בגדיו, הלך אליה ואמר לה:
תעלי לי את שמואל הנביא. בעלת האוב אמרה לו: לא, שאל
המלך אסר עלינו לעשות אוב וידעוני. אמר לה: אל תדאגי,
לא יקרה לך כלום. העלתה את שמואל הנביא באוב, וכתוב
בפסוק: "אֵלֶּהִים רָאִיתִי עֲלִים מִן־הָאָרֶץ" (שמואל א' כ"ח, י"ג),
היא העלתה את שמואל הנביא, אבל ראתה שניים... 'עֲלִים' -
לשון רבים, מי זה בא עם שמואל הנביא?

במסכת חגיגה (דף ד' ע"ב) רבותינו אומרים, שבתחילה כאשר
שמואל ראה שקוראים לו, חשב שקוראים לו בבית דין של
מעלה. אמר אולי ח"ו מצאו לו איזו עבירה, משהו שלא
השגיחו בו בפעם הקודמת. חשב שלכן קוראים לו שוב, לתת
דין וחשבון על אותה עבירה. מה עשה שמואל הנביא? לפני
שבא להתייצב לדין, הלך וקרא למשה רבנו ואמר לו: בוא
איתי ותעיד עלי שאין מצוה בתורה שלא קיימתיה.

שמואל הנביא נמצא בעולם העליון עם המלאכים ועם
השכינה, וכאשר חשב שקוראים לו למשפט - פחד, והזמין
את משה רבנו אדון כל הנביאים שיבוא להעיד עליו. ובסוף
ראה שזה שואל... אמר לו: "למה הרגזתני להעלות אותי" (שם
ט"ו)?

מכאן האדם יכול להבין, לקבל מעט השגה - מה זה 'ראש
השנה'. ביום הזה נקבע כל מה שיקרה לאדם במשך כל השנה.
דברים טובים ודברים לא טובים. כולם נגזרים ביום ר"ה, כולם
נחתמים ביום הכיפורים. כולם! כאשר למעשה הפתקים
נמסרים למלאכים ל'הוצאה לפועל' ביום הושענא רבה.

צריכים זכויות לשלם על הקניה

השאלה מה עלינו לעשות כדי להנצל? מה עלינו לעשות כדי לזכות לשנה טובה?

נכון, דיברנו כבר כמה פעמים על תשובה (ראה גליונות ל"ז, ל"ח, ל"ט), על ידי שהאדם מחליט שהוא משנה את דרכו לטובה, על ידי שהוא מתחרט על הדברים הלא טובים שעשה - יוכל למחוק את הכל! אבל צריכים גם זכויות. לא תוכל להכנס ל'סופר', למלא עגלה ולצאת. אם יש לך כסף - אתה יכול, ואם לא - יחזירו אותך בחזרה כדי שתחזיר את הכל לסופר.

אנחנו מבקשים מהקב"ה: תן לנו חיים, תן לנו פרנסה, תן לנו בריאות. "תן, תן, תן". אבל אנחנו צריכים שיהיה לנו במה לשלם!

מחשבה כמעשה - רק במצוות

אבל הקב"ה, אבינו אב הרחמן, גם לזה הקב"ה דאג. אבינו שבשמיים, הטוב והמטיב, הקב"ה אוהב אותנו, עשה איתנו טובה שלא עשה אותה לאומות העולם. יש לנו פרוטקציה, הנהגה מיוחדת שיש רק לעם ישראל: **אם אדם מקבל עליו דבר טוב לעשות, אפילו אם הוא עוד לא הספיק לקיים - מעלה עליו הכתוב כאילו קיים. ואילו לגבי עבירות - זה ההיפך. אם אדם 'חשב' ח"ו לעשות עבירה - הקב"ה אומר שהוא לא עשה, הוא לא מחשיב שעשה.**

אבל אצל אומות העולם זה לא כך. אם הם התכוונו לעשות עבירה, אפילו שלא עשו - מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו (קדושין דף ל"ט ע"ב). כולם זוכרים מה קראנו בשבת בפרשת כי תבוא, ואנחנו קוראים את זה בכל שנה בהגדה של פסח: "ארמי אובד אבי" (דברים כ"ו, ה'). מי זה ארמי? זה לבן הארמי (כמ"ש בתרגום). אבל לבן הארמי הוא רק רצה להרוג את יעקב, בסוף הוא לא הרג... יעקב גמר וסיים את החיים על מיטתו... איך הפסוק אומר ארמי 'אובד' אבי?

אלא שאצל אומות העולם, די בכך שהם התכוונו לעשות רע,

אפילו

שהם לא עשו

בפועל - מעלה עליהם

הכתוב כאילו עשו רע. אבל

אצלנו, אצל עם ישראל - להיפך.

הקב"ה כ"כ אוהב אותנו, ולכן אם חשבנו

לעשות מצוה - גם אם לא הספקנו לעשות,

הקב"ה מחשיב לנו שהספקנו לעשות. אבל

אם אדם מתכוין לעשות עבירה - זה לא נחשב

כמעשה.

העצה ליום הדין

ובכן רבותי, יש לנו הזדמנות. האדם מקבל בדעתו - ויכול לזכות. על מצוה אחת, זוכה "מלאך אחד מליץ מיני אלף" (איוב ל"ג, ג'), אדם יקבל על עצמו להשתנות בדבר אחד, וזה יכול לגרום לו שנה טובה. אומר האדם להקב"ה: **רבונו של עולם, אני לא יכול להשתנות בהכל ברגע אחד, אבל אני רוצה להשתנות, ועובדה שאני מקבל עלי את הדבר הזה. גם אם קשה לי אני מקבל עלי, ובזכות זה יכול לצאת זכאי בדין.**

אם האדם מקבל עליו לפני ראש השנה מצוה אחת לקיים אותה, גם עם כל הקשיים שיש, לקיים אותה בלי משחקים, הקב"ה יחשיב לו מהיום עד ראש השנה הבא - שנה שלמה, שלוש מאות שישים וחמישה ימים, כאילו כבר קיים. וכמו שאמרנו כי מי שחשב לקיים מצווה - מעלה עליו הכתוב כאילו עשה (קדושין דף מ' ע"א).

אפילו קבלה קטנה, זו הזדמנות טובה, תראה להקב"ה שאתה זו ואתה לא אותו בחור שהיית שנה שעברה. התקדמת במשהו. בזה אנחנו יכולים בע"ה ביום ר"ה לבוא ולבקש מהקב"ה, "אבינו מלכנו, סלח לנו". "אבינו מלכנו, כתבנו בספר חיים טובים. כתבנו בספר צדיקים וחסידים".

לנצל את ימי הקרבה

לכאורה, מה צדיקים וחסידים? איך אתה יכול להכנס לשם, אתה לא צדיק ולא חסיד? אבל ע"י שאני מקבל עלי מצוה אחת לקיים אותה, בע"ה - תן לי חיים. שנה הבאה - נקבל עוד מצוה, ושנה אחר כך עוד מצוה, וכך אקבל את כל המצוות.

1. [על מנת להמחיש את הדברים], ראיתי מביאים סיפור על יהודי אחד שלא היה שומר תורה ומצוות, אבל הוא קיבל על עצמו קבלה טובה, שלא לאכול בלי 'נטילת ידיים'. יום אחד הוא היה בנסיעה ולא מצא מים בדרך, אחר כך שמע וידע שיש באחת הסמטאות יש מים, אבל מה? זה מקום מסוכן שיש שם מחבלים. הוא אמר: אני עומד למות ברעב... אבל למרות זאת אני לא אוכל בלי נטילת ידיים, אני עומד על זה! אמר, אני אלך ואכנס לסימטא הזאת, אם אזכה ואחיה - ברוך השם. אם לא - בין כך ובין כך עומד למות ברעב... הלך לאותה סמטה, תפסו אותו רוצחים והרגו אותו. הגיעה הנשמה שלו לבית דין של מעלה, ראו אותו ואמרו: איזה בן אדם... עשה את כל העבירות שבתורה. היו הרבה מקטרגים. אבל פתאום קם המלאך שנברא ממצות נטילת ידיים שהיא מצות עשה דרבנן אמנם, אבל היא מצוה, ואמר: רבונו של עולם הבן אדם הזה, תדון אותו לכף זכות. הוא הקפיד על מצוה אחת וקיים אותה ומת עליה ונהרג עליה. זכה ונכנס לגן עדן. גן עדן קטן אמנם - כי הוא לא קיים הרבה מצוות... בודאי יש בסיפור הזה כדי להמחיש את הכח וגודל הזכות אפילו של מצוה אחת.

משורר טובה לשוחרי התורה ולומדיה די בכל אתר ואתר

להזמנת ולרכישת הספר

ניתן לחייג: 053-3189546

חתי כבני הגאון הגדול מעוז ומגדול... "חקרי תורה" שאלות ותשובות בארבעה ספרים בעיון רב... יח"ר שיזכה מעב"ת ללמוד וללמד לתלמידים המונים להגדיל תורה ולהאדירה... שהסכת מדרש ראש הישיבה שליט"א

יצא לאור הספר החשוב "חקרי תורה"

שו"ת אקטואלי בארבעת חלקי חש"פ

תשובות שענה לשואלים

מורנו הגאון הרב לירן ישי שליט"א

מרא דאתרא הרצליה פיתוח

שואל ונשאל

ממורנו הרב שליט"א

לעלות חזן בראש

השנה בבית כנסת -

ולעזוב תפלה בישיבה

שאלה: חבר שלי עבר ישיבה, בישיבה החדשה חובה מוטלת להיות בישיבה בראש השנה. אך טרם נודע לו הדבר, קבע עם קהילתו ששם הוא קורא בתורה באופן קבוע שיקרא שם בראש השנה (וגם קבעו לו תפלה אחת). וכשבא לבקש אישור מראש הישיבה לא להיות בישיבה, שאלו כמה כסף הוא מקבל. ענה לו 100 ש"ח לכל קריאה. וענה לו שעל סכום כזה אינו מסכים לו ללכת, ואם היה מדובר על לפחות 2000 ש"ח סה"כ, היה מסכים. חברי הופתעו מהתשובה, שהרי נפסק בשלחן ערוך שלא רואים מזה ברכה, ואם רוצים לומר שמקבלים כסף על ההכנה, כאן לא דרושה הכנה מרובה, וגם שמדובר במושב קטן שאין לו

הרבה כסף, ושוקל לעזוב את הישיבה שהרי מחנכים ליהנות ולקחת כסף ממצוות ולא לעשות לשם שמים, וזה בכלל קרדום לחפור בו. וביקשני לשאול עצה ממור"ר.

תשובת הרב: לענ"ד, זו טעות לעזוב את הישיבה על דבר זה, כוונת הרב היתה שאילו הוא הולך ומקבל סכום גדול שזה יתן לו שיהיה לו "פת בסל" תקופה טובה, ניתן להבין אותו שעוזב תפילות ראש השנה במסגרת הישיבה, כעת שנותנים לו רק מאה ש"ח, לא כדאי להפסיד את תפילות ראש השנה במסגרת הישיבה.

צילום ממחזור "איש מצליח" לימים

נוראים לצורך תפלה בנוסח כל העדות

שאלה: בישובנו מתגוררים כארבעים משפחות, ובתקופת הימים הנוראים, בשל מיעוט המשפחות ובשל רצון

לשמר בית כנסת אחד ביישוב, מתפללים ספרדים ואשכנזים כאחד. כאשר התפלות מתחלקות בין העדות. על מנת שכל העדות יוכלו לעקוב אחר התפילה אנו משכפלים חלקים מהתפילה, פיוטים והשלמות שיהיה לכל אחד מהמתפללים את נוסח התפילה המלא כהשלמה לסיפורו הוא. עד היום צילמו מסידור ישנים (כמובן עם אישור המו"ל) אך נשמח לצלם מתוך הסידור המדויק איש מצליח. האם נוכל לקבל את הסכמת הרב לשכפל ממנו דפים מספר מהסידור לראש השנה ויום הכיפורים?

תשובת הרב: לשכפל דפים בודדים לאדם פרטי, הרשות נתונה. לציבור - צריך לרשום לנו על איזה דפים מדובר, ונדון.

שקוע בלימוד במשרדו

בשבת החולפת פרשת כי תבוא התקיימה שבת התאחדות לנגידים והתורמים לישיבתנו הקדושה "כסא רחמים", בבית מלון 'ערים' במעלה החמישה

מלכת הוועד כסא רחמים

עורך: הרב שילה סעדון. הגהה וביקורת: הרב יהושע כהן. עורך ראשי: הרב י. מ.

יו"ל ע"י: ישיבת "כסא רחמים", ניתן להשיג את העלון: a0733718074@gmail.com ליצירת קשר: 0533-121357

